

KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE MÜCADELE ÇALIŞTAYI SONUÇ RAPORU

24 MAYIS 2024
SAKARYA

Düzenleme Kurulu

Prof. Dr. Mehmet Sarıbiyık
Prof. Dr. Oğuz Türkay
Dr. Öğr. Üy. Hümeysra Taşçıoğlu
Dr. Burçak Başak Yiğit

Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Rektörü
Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Rektör Yardımcısı
SUBÜKAM Müdürü
SUBÜKAM Müdür Yardımcısı

Katılımcılar

Hukuki İşleyiş ve Mevzuat Analizi Masası

Av. Kübra Metin
Bahadır Öztürk
Şeniz Atan
Dr. Öğr. Üy. Selma Yılar

Sakarya Barosu Kadın Hakları Merkezi Üyesi
Sakarya Emniyet Müdürlüğü Asayiş Şube Müdürlüğü/ Aile İçi ve Kadına Karşı Şiddetle
Mücadele Büro Amiri
Sakarya Adliyesi Denetimli Serbestlik Müdürlüğü/ Sosyal Hizmet Uzmanı
Sağlık Bilimleri Fakültesi

Toplumsal Farkındalık ve Eğitim Masası

Günay Erdem Özkan
Hatice Kara
Arzu Çakır
Dr. Öğr. Üy. Nihayet Fırat

Sakarya Anadolu Lisesi Uzman Psikolog Danışman/Psikoterapist
Sakarya Kız Öğrenci Yurt Müdürü
Yeşilay Spor Kulübü Başkan V.
Sağlık Bilimleri Fakültesi

Hizmet Sunumu ve İyileştirme Masası

Şafak Turan
Rabia Nur Beker
Meryem Özer

Adapazarı İlçe Emniyet Müdürlüğü/ Aile İçi ve Kadına Karşı Şiddetle Mücadele Büro
Amiri
Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi/ Sosyal Çalışmacı
TOBB Sakarya İl Kadın Girişimciler Kurulu İcra Komitesi Üyesi

Sosyal Destek ve Rehabilitasyon Masası

Betül Kerter
Şevval Kaya Yılmaz
Halime Çelik Oğuz
Ecran Alim Albayrak

Sakarya İl Sağlık Müdürlüğü Halk Sağlığı Başkanlığı/ Psikolog
Sakarya Büyükşehir Belediyesi Sosyal Gelişim Merkezi Aile Danışmanı/Psikolog
TOBB Sakarya İl Kadın Girişimciler Kurulu İcra Komitesi Üyesi
Sakarya Büyükşehir Belediyesi Sosyal Gelişim Merkezi Aile Danışmanı/Psikolog

Kurumsal İş birliği ve Koordinasyon Masası

Esra Parun Kılıç
Hacer Albayrak
Havva Demir
Tuğba Ayşe Aksoy

Sakarya Kızılay Proje Koordinatörü
Sakarya Rahime Sultan Kız Öğrenci Yurdu Müdürü
TOBB Sakarya İl Kadın Girişimciler Kurulu İcra Komitesi Üyesi
Sakarya Büyükşehir Belediyesi Sosyal Gelişim Merkezi Aile Danışmanı/Psikolog

Risk Değerlendirmesi ve Erken Müdahale Masası

Sibel Gedikoğlu
Nurdan Acioglu
Hilal Zülal Akalın
Cansu Elif İçik

Sakarya İl Sağlık Müdürlüğü Halk Sağlığı Başkanlığı Birim Uzmanı
Sakarya İl Jandarma Komutanlığı J.Asb.Üçvş.
Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi Sosyolog
TOBB Sakarya İl Kadın Girişimciler Kurulu İcra Komitesi Üyesi

SUNUŞ – REKTÖRDEN

Değerli Okuyucular,

Kadına yönelik şiddet, yalnızca bireylerin değil, tüm toplumun huzurunu tehdit eden, köklü bir sorundur. Bu ciddi soruna karşı her birimizin sorumluluk alması ve etkili çözümler üretmesi, en önemli insani görevlerimizden biri haline gelmiştir. Kadınların maruz kaldığı şiddet, toplumsal yapıda derin yaralar oluştururken, bu yaraları sarmak ve bir daha oluşmalarını engellemek için çok yönlü, kapsayıcı ve sürdürülebilir stratejilere ihtiyaç vardır.

Bu bağlamda, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin öncülüğünde, 24 Mayıs 2024 tarihinde düzenlenen “Kadına Yönelik Şiddet Çalıştayı” büyük bir öneme sahiptir. Çalıştay, Sakarya Büyükşehir Belediyesi, Sakarya Barosu, Sakarya Emniyet Müdürlüğü, Sakarya İl Jandarma Komutanlığı, Sakarya İl Sağlık Müdürlüğü, Sakarya Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü, Sakarya Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Kredi ve Yurtlar Kurumu, Yeşilay, SATSO Kadın Girişimciler Kurulu gibi çeşitli kurumlardan yöneticilerin, psikolog ve sosyologların katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Konu, Hukuki işleyiş ve mevzuat, Toplumsal farkındalık ve eğitim, hizmet sunumu ve iyileştirme, Sosyal destek ve rehabilitasyon, Kurumsal işbirliği ve koordinasyon, Risk değerlendirmesi ve erken müdahale başlıkları altında farklı katılımcı gruplarınca irdelenmiş, her bir oturumda, katılımcılar, kendi faaliyet ve sorumluluk alanlarına yönelik yaşanan sorunları ele alarak, nasıl çözülebileceğine ilişkin çözüm önerileri geliştirmişlerdir.

Kadına yönelik şiddetin önlenmesinde alınması gereken tedbirlerin geniş bir katılımı ile ele alınmasına vesile olan bu çalıştay, konuyla ilgili etkin sonuçlar üretecek çalışmalar yapmayı ve daha güvenli bir toplum inşa etmeyi hedeflemektedir. Çalıştay bulgularını içeren bu rapor, çalıştayda ele alınan kritik konuları ve bu konulara dair üretilen çözüm önerilerini özetlemektedir. Bu bulgular, gelecekte atılacak adımlara ışık tutacak ve kadına yönelik şiddetle mücadelede; güçlü yaptırımlar, farkındalık kampanyaları, eğitim ve önleyici tedbirler gibi etkili politikaların hayata geçirilmesine katkı sağlayacaktır.

Üniversitemizin bu önemli çalışmada aldığı rol ve sorumluluk, toplumsal farkındalığın artırılmasında ve etkili çözüm yollarının geliştirilmesinde önemli bir adımdır. Kadına yönelik şiddetin son bulduğu, adaletin ve eşitliğin hüküm sürdüğü bir toplum için tüm paydaşlarımızı birlikte hareket etmeye davet ediyorum. Raporun, tüm ilgili kurum ve bireylere yol gösterici olmasını ve toplumumuza fayda sağlamasını diliyorum.

Saygılarımla,

Prof. Dr. Mehmet SARIBIYIK

Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Rektörü

HUKUKİ İŞLEYİŞ VE MEVZUAT

Kadına yönelik şiddetle ilgili mevcut yasal düzenlemelerin etkinliği ve uygulanabilirliğine ilişkin tespit edilen geliştirmeye açık alanlar ve çözüm önerileri aşağıda sunulmaktadır.

Geliştirmeye Açık Alanlar:

- Kadına yönelik şiddetle mücadelede mevcut yasal düzenlemelerin yeterince etkin ve uygulanabilir olmadığı tespit edilmiştir.
- Ceza infaz kurumlarından çıkan kişilerin takibinde ve bilgi akışında aksaklıklar yaşandığı belirlenmiştir.

Çözüm Önerileri:

- Yasal mevzuatın kolluk kuvvetleri tarafından daha iyi anlaşılması sağlanmalıdır. Bunun için eğitimler düzenlenmeli ve 6284 sayılı kanun hakkında bilinçlendirme yapılmalıdır.
- Özellikle elektronik kelepçenin etkinliği konusunda yetersizlikler yaşanmaktadır. Cezaevine giren kişiden çıkarılan elektronik kelepçe, çıkışta tekrar takılmalıdır; ancak kişi cezasını tamamladığı için bu her zaman mümkün olamamaktadır. Bu durumda, herhangi bir itirazın önüne geçebilmek için mağdurun tekrar şikâyetçi olması gerekmekte ve bu süreçte şiddet veya cinayet gibi olaylar gerçekleşebilmektedir. Ceza infaz kurumlarından tahliye edilen kişilerin bilgileri önceden emniyet güçlerine iletilmelidir. Özellikle elektronik kelepçe uygulaması olan kişilerin takibi için teknolojik çözümler geliştirilmelidir.
- Emniyetten gelen yazışmaların ilgili kişilere ulaşması zaman alabilmektedir. Cezaevinden çıkış bilgileri zamanında görülmemekte ve "ŞÖNİM" (Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi) gibi ilgili kurumlara geç bildirilmektedir.
- Ani gelişen durumlarda bilgi akışının hızlandırılması gerekmektedir. Özellikle erken tahliye durumlarında, emniyetin bu süreçten haberdar edilmesi zorunludur. Kişi cezaevinden çıkmadan 3-4 gün önce bilgilendirme yapılması, sürecin hızlandırılmasına katkı sağlayacaktır. Çıkış yapan kişiler ile ilgili (özellikle elektronik kelepçe kararı olanlarla) telefonla bilgi verilmesi, süreçteki aksaklıkları önlemeye yardımcı olacaktır. Bu konuda cezaevi savcılarıyla görüşülerek önlem alınmalıdır.
- Teknolojinin bu alanda daha etkin kullanılması gerekmektedir. Yapay zekâ modülü kurulup tüm ilgili kurumlara uyarı verecek bir sistem oluşturulabilir. En iyi çözüm, Türkiye genelinde ilgili kurumların dâhil olacağı bütünleşmiş bir sistemin kurulması veya mevcut sistemlerin bütünleşmiş edilmesidir. Kısa vadede ise kurumlar arası işbirliği ile gerekli yazışmaların ve haberleşmenin sağlanması gerekmektedir. Bu konuda, üniversitemizin yapay zekâ merkezi ile işbirliği yapılabilir.
- Koruma Kararlarının Uygulanması ve Takibi Sürecinde Karşılaşılan Zorluklara İlişkin Çözüm Önerileri
- Adalet Bakanlığı'na bağlı il teşkilatı bileşenleri, İl Emniyet Müdürlüğü, İl Sağlık Müdürlüğü ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İl Müdürlüğü bünyesinde yer alan

aile ile ilgili birimlerde alanında uzman kişilerin bulunması gerekmektedir. Ayrıca, bu kişilerin yerlerinin değiştirilmemesi, mesaide bulunan ve alanında uzman kişilerin görevlerinde sürekliliklerinin sağlanması önem arz etmektedir.

- Bir birimin işleyişindeki aksaklık, diğer birimleri de olumsuz etkilemektedir. Kamu birimlerinde iş takibinin olmaması, çeşitli problemlere yol açmaktadır. Bu nedenle tüm birimlerin görev ve sorumluluklarının daha detaylı belirlenmesi ve kurumlar arası iş akış şemalarının oluşturulması gerekmektedir.
- Kadın sığınma evinde kalan kadınların çocukları süreçte yeterince desteklenmemektedir. Sosyal hizmetler tarafından kreş destekleri sağlanmalı ve okul çağındaki çocuklar için bakım hizmetleri geliştirilmelidir. Bu konuda Avrupa Birliği projeleri oluşturulabilir.
- Kanuni yaptırımlar ve cezaların caydırıcılığı yetersiz düzeydedir. Şiddet uygulayanlara yönelik cezai yaptırımların artırılması gerekmektedir. Koruyucu ve önleyici tedbirlerle şiddetin azaltılması hedeflenmelidir. İzlenen şiddet faillerine tedavi uygulanmıyorsa, caydırıcı cezalar devreye sokulmalıdır. Şiddetle mücadele personelinin güçlendirilmesi gerekmektedir.

Toplumsal Farkındalık ve Eğitim

Toplumda kadına yönelik şiddetle ilgili farkındalık ve eğitim kampanyalarının etkisi ve yaygınlığına ilişkin geliştirmeye açık alanlar ve çözüm önerileri aşağıda sunulmaktadır.

Geliştirmeye Açık Alanlar:

- Toplumda kadına yönelik şiddetle ilgili farkındalık eksikliği bulunmaktadır.
- Eğitim kampanyalarının yaygınlığı ve etkisi yeterli düzeyde değildir.

Çözüm Önerileri:

- Kamudaki tüm görevliler, suçlunun takip edilmesi konusunda sorumluluk taşımaktadır. Muhtar ve din görevlileri de sürece dâhil edilmelidir. Ayrıca, futbol maçları ve Cuma hutbeleri gibi etkinliklerde şiddet konusunda farkındalığı artırmak amacıyla kamu spotları oluşturulmalıdır. Şiddeti önlemeye yönelik mesajların yerleşim alanlarında bilgi panolarından paylaşılması için belediyelerden destek alınmalıdır.
- Kişilik gelişiminin önemi açısından okul öncesi dönemde öfke kontrolü eğitimlerine başlanmalıdır. Millî Eğitim Bakanlığı ve ilgili kamu kurumlarının şiddetin önlenmesi, öfke kontrolü, kişilerarası iletişimin temel kuralları konularında paylaştığı eğitim içeriklerinden yararlanılabilir.
- Üniversite öğrencilerine yönelik şiddet farkındalığı, bağımlılık tedavisi ve öfke kontrolü eğitimleri verilmesi gerekmektedir.
- Anaokulu seviyesinden başlanarak, okullarda sosyal hizmet birimleri etkinleştirilmeli, kadın-erkek rolleri konusunda eğitimler verilmeli ve şiddeti önlemeye yönelik içerik geliştirmeden müfredat takibine bu birimlerin katkısı ve kontrolü sağlanmalıdır.
- Özel gereksinimli bireyler için özel eğitim programları oluşturulmalıdır. Belediyeler tarafından sunulan şiddet, taciz ve evlilik öncesi gibi eğitimlerin görünürlüğü artırılmalıdır.
- Mağdur sayısını azaltmaya yönelik olarak, çocukluk çağından itibaren akran zorbalığı konusunda bilinçlendirme çalışmaları yapılmalı ve yaş gruplarına uygun ders içeriklerinde sağlıklı ve dengeli bir cinsiyet algısı oluşturacak konular işlenmelidir.
- Kadın Destek Uygulaması (KADES) hakkında farkındalık oluşturulması ve bu konuda eğitimlerin artırılması gerekmektedir.
- Erkeklerle yönelik eğitimler için psikolojik danışmanlık ve rehberlik (PDR), psikolog ve sosyal çalışmacı sayısının artırılması önem arz etmektedir. Belediye personeli, okullarda aylık grup çalışmaları ile destek sağlamalıdır.
- Erkek personelin yoğun olduğu işyerlerinde aile eğitim programlarının düzenlenmesi; kahvehane, cami gibi ortamlarda özel eğitimlerin verilmesi sağlanmalıdır. Bu eğitimler sertifikalandırılabilir.
- İşyerlerinde iş-yaşam dengesini sağlamaya yönelik çözümler geliştirilerek aile hayatının sağlıklı şekilde devamı desteklenmelidir.

Hizmet Sunumu ve İyileştirme

Şiddet mağdurlarına yönelik sunulan hizmetlerin kalitesi ve erişilebilirliğine ilişkin geliştirmeye açık alanlar ve çözüm önerileri aşağıda sunulmaktadır.

Geliştirmeye Açık Alanlar:

- Şiddet mağdurlarına yönelik sunulan hizmetlerin kalitesi ve erişilebilirliği yetersizdir.
- Mağdurların ifade verirken karşılaştıkları zorluklar ve personel sirkülasyonu sorun oluşturmaktadır.

Çözüm Önerileri:

- Kolluk birimlerinde ve diğer ilgili kurumlarda uzman personel bulunmalı ve personel sirkülasyonu azaltılmalıdır.
- Bir şiddet olayında öncelikle kolluk birimine başvurulması nedeniyle, mağdurun ifadesi alınırken daha hassas davranılması gerekmektedir. Kadınlar için ayrı bir görüşme odasında, özel eğitim almış kadın personelin bulunması sağlanmalıdır.
- Bildirim yükümlülüğü (Türk Ceza Kanunu'nun 279. maddesi uyarınca kamu görevlisi, kamu adına soruşturma ve kovuşturmayı gerektiren bir suçun işlendiğini göreviyle bağlantılı olarak öğrendiğinde bunu yetkili makamlara bildirmelidir) konusunda personelin eğitim alması gerekmektedir. Kurumlar arası iş birliği kapsamında, personelin birbirini tanınması ve izlenecek yol hakkında bilgi sahibi olması sağlanmalıdır.
- Akıl sağlığı yerinde olmayan şiddet mağdur kadınlara yönelik özel hizmetler sunulmalı, engelli hizmetlerinden yararlanmaları ve Sağlık Bakanlığı tarafından hızlı bir şekilde tedavi imkânına kavuşturulmaları için önlem alınmalıdır.
- Kadın Konukevinde kalan şiddet mağduru kadınlar, psikolojik tedavi gereksinimi olan kadınlarla aynı ortamda bulunmaktan endişe duymaktadırlar. Bu konuda önlemler alınması gerekmektedir.
- 18-60 yaş aralığı dışında kalan kişiler ile engelli ve bakıma muhtaç bireyler, Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi'nin (ŞÖNİM) görev alanının dışında kalmaktadır. Ancak bu kadınlar da şiddetle ilgili kapsamlı sorunlar yaşamaktadır. Bu durumda, kolluk birimleri şikâyet halinde ne yapacaklarını bilmemektedir. Bu kişiler için bir arabirim kurulmalıdır.
- Alkol ve madde bağımlılığına yönelik zorunlu tedavi, öncelikli değerlendirilerek uygulanmaya koyulmalıdır.
- Şiddet mağdurlarıyla çalışan personelin sorumluluk alanlarının netleştirilmesi gerekmektedir. Personel, risk altında olduğunu hissetmeden görev yapabilmelidir.
- Kadın İzleme Merkezi (KİM) yapılanması hızlandırılmalı ve şiddet mağduru kadınların tek bir merkezden takip ve hizmet almaları sağlanmalıdır.

Sosyal Destek ve Rehabilitasyon

Şiddet mağdurlarına sağlanan sosyal destek hizmetlerinin etkinliğine ilişkin geliştirmeye açık alanlar ve çözüm önerileri aşağıda sunulmaktadır.

Geliştirmeye Açık Alanlar:

- Sosyal destek hizmetlerinin etkinliği sınırlı kalmaktadır ve sosyal destek çalışmalarını yürütmek için gereken fiziksel ortamlar yetersizdir.
- Kadının ekonomik özgürlüğünün düşük düzeyde olmasının şiddet döngüsünü sürdürdüğü görülmektedir.

Çözüm Önerileri:

- Kadına yönelik hizmet veren kurumların personel ve fiziki ortam kapasiteleri artırılmalıdır. Mağdur bireylerin rehabilitasyonu açısından gereken olanaklar da sınırlıdır. Mağdurların güçlendirilmesi için öncelikle fiziksel yapıların uygun hale getirilmesi, meslek elemanlarının sayısının artırılması ve meslek elemanlarına yönelik eğitimlerin sayısının artırılması mümkün olabilir.
- Kadına yönelik hizmet veren kurum ve kuruluşların tanınırlığının artırılması gerekmektedir. Belediyeler, bu konuda daha aktif rol almalı ve yerel yönetimlerin kadın konuk evi gibi konulara el atması sağlanmalı, oluşturulan bu kurumlar ve olanaklar kamuoyu ile etkili tanıtım kanallarından paylaşılmalıdır.
- Kadının sosyal statüsünün düşük olması, şiddeti tetikleyen bir faktördür. Ekonomik bağımsızlığa sahip kadınların mağduriyeti daha az olmaktadır. Kadın istihdamını artırmak adına, özellikle şiddet görmüş kadınlar için Kamu Kurumları, İŞKUR ve belediyeler, SATSO başta olmak üzere farklı mesleki birlikler, endüstriyel çatı örgütler, özel sektör temsilcileri ve işletmeler ile görüşülerek belli kontenjanlar ayrılması sağlanabilir. Bu amaçla farklı işbirlikleri tesis edilebilir.
- Mağdurlara yönelik sosyal yardımlar iyileştirilmeli ve ekonomik destek sağlanmalıdır.
- Sosyal ve psikolojik destek veren kurumlardaki personelin sayısının artırılması ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi gerekmektedir.
- Rol model alınabilecek kadınlarla mağdurların bir araya gelmesi sağlanarak gönüllülük esasına dayalı programlar oluşturulmalıdır.
- Mağdurlara hizmet veren kamu kurumlarının tanıtılması ve yaygınlaştırılması amacıyla kamu spotlarına daha fazla yer verilmesi gerekmektedir.
- Koruyucu ve önleyici amaçlarla ekonomik destek ve barınma desteği sağlanmalıdır. Kurumların bu alanda yaptıkları hizmet ve çalışmaların görünürlüğünün artırılması önem taşımaktadır.
- Kadın ve aile sorunlarına çözüm üreten, kadınların güçlenmesi, şiddetle başa çıkabilmesi için gerekli danışmanlık, bilgilendirme ve yönlendirme desteğinin sunulduğu farklı modellerin ve “iyi uygulamalar”ın incelenmesi, örnek alınması ve teşvik edilmesi önem arz etmektedir.

Kurumsal İşbirliği ve Koordinasyon

Farklı kurumlar arasındaki iş birliğinin ve koordinasyonun kadına yönelik şiddetle mücadeledeki rolüne ilişkin geliştirmeye açık alanlar ve çözüm önerileri aşağıda sunulmaktadır.

Geliştirmeye Açık Alanlar:

- Farklı kurumlar arasında iş birliği ve koordinasyon eksiklikleri bulunmaktadır.
- Eğitim, sağlık ve adalet kurumları arasındaki iletişim ve koordinasyon yetersizdir.

Çözüm Önerileri:

- **Milli Eğitim Bakanlığı:** Ana sınıfından başlayarak ilk ve ortaöğretimde, Matematik ve Türkçe gibi derslerin yanı sıra insana verilen değeri, kişisel gelişimi ve farkındalığı artıracak derslerin oluşturulması gerekmektedir. Çocuklar, kendilerine ve başkalarına değer vermeyi öğrenmelidir. Psikolojik destek olarak öğrencilerin güçlendirilmesi ve desteklenmesi önemlidir. Bu bağlamda, okullarda gerekli rehberlik derslerinin verilmesi ve değerler eğitimi derslerinde insana uygulanan şiddetin ne kadar kötü olduğu ile kadına yönelik şiddetin zararlarının müfredata eklenerek anlatılması önem taşımaktadır. Kadın ve çocuğa yönelik şiddet konusunda, bu durumu yaşayan bireylerin ne yapmaları gerektiği ve hangi kurumu aramaları gerektiği hakkında bilgi verilmelidir. Rol model olan öğretmenlerin de farkındalık ve bilgilendirilmesi konusunda çalışmalar yapılmalıdır.
- **Sağlık Bakanlığı:** İnsanların yaşadıkları olumsuz durumları anlatabilecekleri ve bilgi alabilecekleri bir rehber ihtiyacı sıklıkla ortaya çıkmaktadır. Her ailenin psikolojik destek almak için bir danışmana ihtiyacı vardır. Aile hekimlikleri gibi, bireylerin kolayca ulaşabileceği ve aile hekimine gider gibi rahat hissedebileceği danışmanlık hizmetleri oluşturulmalıdır.
- **Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı:** Okullarda psikolojik danışmanlığın aktif hale gelmesi gereklidir. Rehber öğretmenlerin yanı sıra okullara psikolojik destek konusunda alternatifler geliştirilmelidir. Aile içindeki sorun ve şiddet, çocuklara da yansımaktadır. Sorun yaşayan çocukların psikoloğa yönlendirilmesi ve okullarda psikolojik destek sağlanması önemlidir.
- **Adalet Bakanlığı:** Kadına yönelik şiddetle ilgili boşanma davalarının, uzamadan en kısa sürede sonuçlanması önem taşımaktadır. Bu sürecin uzaması, şiddet açısından olumsuz sonuçlara yol açabilmektedir. Bu konuda gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir.
- **Üniversiteler:** Başta öğrencilerin akranlarında gördükleri zorbalık ve şiddet olmak üzere farklı şiddet eğilimlerinin önlenmesi ve mağdurların destek mekanizmalarına ulaşması konusunda Üniversitelerin kendi bünyelerinde etkili çözümler üretmesi gerekmektedir. Kadın ve aile konusunda faaliyet gösteren araştırma merkezleri bu konuda kapsamlı farkındalık ve çözümlerin ana merkezi olabilir. Üniversite öğrencilerine, bireylerin kendi değerini bilmesi, sınırlarını koruyabilmesi ve diğer

bireylerin kişisel hak ve özgürlüklerine saygı duyması konusunda destekleyici dersler verilmelidir.

- **Diyanet İşleri Başkanlığı:** Din görevlilerinin bu konuyu gündeme getirmesi gerekmektedir. Diyanetin faaliyet gösterdiği her alanda, gerek Cuma hutbelerinde gerekse vaazlarda şiddetin zararları, bunun maneviyatımızı nasıl zedelediği ve dinimizce günah olduğu sık sık vurgulanmalıdır. Ayrıca, ilahiyat fakülteleri müfredatına şiddet konusunun eklenmesi önerilmelidir.
- **Muhtarlıklar:** Bir mahalledeki olumsuz durumlar muhtarlara yansımaktadır. Bu bağlamda, muhtarlara yetki verilmesi, şiddete uğrayan çocuk veya kadınların mahalle muhtarına bildirilmesi ve muhtarların da üst kuruma bilgi vermesi gerekmektedir.

Risk Değerlendirmesi ve Erken Müdahale

Sağlıklı ailenin tesis edilmesi ve evlilik müesseselerinin gereklerine ilişkin bir ön değerlendirme/risk değerlendirme sisteminin kurulmasına dair geliştirmeye açık alanlar ve çözüm önerileri aşağıda sunulmaktadır.

Geliştirmeye Açık Alanlar:

- Riskli durumlar ve erken müdahale konularında yeterli düzenlemeler bulunmamaktadır.
- Aile içi şiddet ve evlilik öncesi süreçlerde risk analizi yapılması gerektiği tespit edilmiştir.

Çözüm Önerileri:

- Kadının toplumdaki yeri ve önemi, evde öğrenilmelidir. “Sağlıklı kadın, sağlıklı toplum” anlayışının yaygınlaştırılması için aile bireylerinin farkındalığı hedeflenmelidir.
- Evlilik öncesi taramalar yapıldığı gibi, psikologlar ve psikiyatristler eşliğinde psikolojik testlerin uygulanması gerekmektedir.
- Meslek edindirme kursları mevcutken, anne-baba olma ve sorun çözme becerileri üzerine kursların bulunmadığı gözlemlenmektedir. Aile eğitimlerinin artırılması gereklidir. Anne-baba okulları, evlilik okulu ve aile kurma sertifikası gibi uygulamaların sayısı artırılabilir.
- Her bireyin bir aile terapisi alabilmesi ve risk analizi yapılması önem arz etmektedir. Risk analizi sonrasında ailenin durumuna göre görüşmelerin sıklığı artırılabilir. Riskli bir durum söz konusu olduğunda, gelmek istememe durumlarında yasal yaptırımlar uygulanabilir.
- Mağdurlar ve şiddet uygulayanlar için zorunlu terapi programları uygulanmalı ve rehabilitasyon süreçleri güçlendirilmelidir.
- Şiddet uygulayanların ve mağdurların takibi yapılarak rehabilitasyon süreçlerinin gerçekleştirilmesi ve topluma kazandırılması sağlanmalıdır.
- Evlilik terapistlerinin sayısının artırılması gerekmektedir. Bu uygulama, yarı özel yarı devlet desteği şeklinde gerçekleştirilebilir. Sosyal gelişimci ve psikologların çalışma hayatında aktif hale gelmeleri ve konunun mahremiyetine dikkat edilmesi önem taşımaktadır.

SONUÇ

Kadına yönelik şiddet, toplumun her kesimini etkileyen karmaşık ve derin bir sorun olarak varlığını sürdürmektedir. Bu sorunun çözümüne yönelik olarak Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (SUBÜKAM) tarafından düzenlenen Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Çalıştayı, geniş bir katılımcı kitlesiyle farklı disiplinlerden uzmanların katkılarıyla gerçekleştirilmiştir. Çalıştayı temel amacı, kadına yönelik şiddetin önlenmesi, mağdurların desteklenmesi ve toplumsal farkındalığın artırılması konularında etkin stratejiler geliştirmektir.

Çalıştayı sonuçları, kadına yönelik şiddetle mücadelede daha etkili ve kapsamlı politikaların geliştirilmesine katkı sağlayacak nitelikte olup, bu alandaki tüm paydaşların iş birliği ve koordinasyon içinde hareket etmelerinin önemini bir kez daha ortaya koymaktadır. Her şeyden önce hukuki yapının eksiklerinin giderilmesi ve hukukun uygulanmasının eksiksiz sağlanması gereklidir. Yasal mevzuatın kolluk kuvvetleri tarafından daha iyi anlaşılması için eğitim ve farkındalık çalışmalarına ihtiyaç olduğu, suçluların takibi konusunda etkili önlemler alınması gerektiği anlaşılmaktadır. Diğer yandan, toplumda kadına yönelik şiddetle ilgili farkındalık geliştirmek adına kamusal alanlarda şiddet karşıtı bilgilendirmeler, okul öncesi dönemden itibaren öfke kontrolü eğitimleri, özel gereksinimli bireyler için özel eğitim programları oluşturulmalıdır. Şiddet mağdurlarına yönelik sunulan hizmetlerin kalitesi ve erişilebilirliği geliştirilmelidir. Kadına yönelik hizmet veren kurumların personel ve fiziki ortam kapasiteleri artırılmalı, şiddet mağdurlarına istihdam olanakları sunulmalı sosyal yardımlar iyileştirilmelidir. Bu amaçlarla; farklı kurumlar arasında iş birliği ve koordinasyon eksiklikleri giderilmeli, Milli Eğitim Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı gibi kurumlar arasında iş birliği artırılmalı ve koordinasyon mekanizmaları güçlendirilmelidir.

Yine sağlıklı aileler için evlilik öncesi sosyal-psikolojik tanımlamalar yolu ile ve evlilik okulu uygulamaları ile risk analizi yapılmalıdır. Aile danışmanlığı sistemi kurularak riskli durumlar için müdahaleler sağlanmalı, kamu kaynakları kadınların güçlendirilmesi ve eğitimi için etkin bir şekilde kullanılmalıdır.

SAKARYA
UYGULAMALI BİLİMLER
ÜNİVERSİTESİ
SUBÜ-KAM
KADIN VE AİLE ÇALIŞMALARI UYGULAMA VE
ARAŞTIRMA MERKEZİ

Esentepe Kampüsü Serdivan/SAKARYA
T. 0 (264) 616 00 54 | F. 0 (264) 616 00 14
www.subu.edu.tr - bilgi@subu.edu.tr